

VERSLAG OVER HET JAAR 2008

Uitgebracht door het Algemeen Bestuur aan de Algemene
Ledenvergadering

1. Inleiding

Het verslagjaar was weer een bewogen jaar voor de KVNМ. Evenals in 2006 en 2007 stond ook dit jaar de toekomst van de KVNМ centraal. Ondanks regelmatig overleg met het Nederlands Muziek Instituut - begeleid door een expert van Kunst & Zaken (de heer Ron Soonieus) - over een vergaande samenwerking tussen beide muziekorganisaties, werd aan het eind 2007 duidelijk dat het ministerie niet bereid was deze samenwerking financieel te ondersteunen. In 2008 werd definitief besloten de pogingen tot samenwerking te staken. Het volledig wegvallen van de subsidie per 1 januari 2008 leidde tot een lagere productie. Met het totale fonds was de KVNМ aanwezig op de Musikmesse Frankfurt in Duitsland. Ook dit jaar organiseerde de KVNМ de gebruikelijke voorjaarsbijeenkomst. In verband met het voornemen een groot congres te organiseren op 31 januari en 1 februari 2009, is de najaarsbijeenkomst 2008 komen te vervallen. Op 10 december vond een extra ALV plaats, waar dhr. C.L. Broekhuijsen als bestuurslid werd benoemd. Hij vervult de functie van tweede secretaris.

2. Bestuur, leden en organisatie

Bestuur

Binnen het bestuur zijn verschillende perioden en specialismen op het terrein van de muziekwetenschap en –geschiedenis vertegenwoordigd. Behalve musicologen maken een jurist en twee bedrijfseconomen er deel van uit. In december werd de openstaande vacature in het bestuur vervuld. Het bestond op 31 december 2008 uit de dagelijks bestuursleden de heren prof. dr. E.G.J. Wennekes (voorzitter), drs. J.C. van Balen (penningmeester), mevrouw drs. P.T. van Langen (eerste secretaris) en drs. C.L. Broekhuijsen (tweede secretaris) en de algemeen bestuursleden de heer dr. A.P. Braas, de heer mr. F.A. de Gelder, mevrouw dr. H.H. Metzelaar, mevrouw drs. A.J. Wester en de heer drs. J.R. Wolfensberger.

De zittingstermijnen en jaren van aftreden zijn als volgt:

Wennekes: 2e termijn – 2009

Van Balen: 1^e termijn - 2011

Van Langen: 1e termijn – 2009

Broekhuijsen: 1^e termijn - 2013

Braas: 2e termijn – 2011

De Gelder: 1^e termijn - 2011

Metzelaar: 2e termijn - 2010

Wester: 3e termijn - 2011

Wolfensberger: 1e termijn - 2010

Het bestuur kwam achtmaal in vergadering bijeen, te weten op 18 februari, 19 maart, 17 april, 19 mei, 16 juni, 15 september, 19 november en 10 december.

Het bestuur werd in de uitvoering van zijn taken bijgestaan - op declaratiebasis - door mevrouw drs. A.M. de Jager (secretariaat), de heer M.C. Lahr (financiële administratie),

mevrouw drs. A.J. Wester (boekverkoop) en de heer H. Bloothoofd (voorraadbeheer en boekverzending).

Leden

Op 31 december 2008 bedroeg het ledental 368. Het ledenbestand kan men verdelen in 262 in Nederland woonachtige personen, 26 in Nederland gevestigde instellingen, 52 in het buitenland woonachtige personen en 28 in het buitenland gevestigde instellingen. In 2008 heeft de vereniging het ledenbestand opgeschoond. Een groot aantal wanbetalers is na diverse aanmaningen geroyeerd. Hoewel de vereniging vier nieuwe leden kon verwelkomen nam daardoor het ledental af met 47.

3. Bijeenkomsten

De voorjaarsbijeenkomst werd dit jaar opnieuw georganiseerd door de Forumcommissie. Deze bestond uit de dames dr. Désirée Staverman en dr. Renée Timmers en de heren dr. Vincent Meelberg en drs. Simon Groot. De najaarsbijeenkomst kwam te vervallen in verband met het congres dat de KVN op 31 januari en 1 februari 2009 organiseerde. Ook het Studentencongres Muziekwetenschap werd dit jaar niet georganiseerd.

Voorjaarsbijeenkomst

De Voorjaarsbijeenkomst, tevens Algemene Ledenvergadering, werd gehouden op zaterdag 24 mei 2008 in de Diepenbroekzaal, 1.05 aan de Drift 21 in Utrecht. Het programma van deze bijeenkomst was gewijd aan het thema 'authenticiteit'. Sinds de herleving van de 'oude muziek' heeft het debat over het begrip authenticiteit zich vrijwel uitsluitend gericht op het aspect uitvoeringspraktijk. Tijdens de voorjaarsbijeenkomst werd dat begrip in veel ruimere zin aan de orde gesteld. In drie voordrachten ging het over de authenticiteit van de auteur, van de uitvoerder en van de luisteraar.

Jacob ter Veldhuis probeert authentiek te zijn door niet expliciet de mores van de hedendaagse muziek te volgen, die volgens hem alleen maar leiden tot een "negatieve" muziek, waarin de dissonant overheerst. Ter Veldhuis zocht een alternatief en vond deze in de consonant. Daarnaast is het gebruik van samples, en dan met name van stemmen, een belangrijk ingrediënt in zijn werk. Mede met behulp van deze samples kan Ter Veldhuis in zijn muziek een onderscheid maken tussen het "hemelse" en het "aardse". Want hoewel hij de consonant voorop stelt, wil Ter Veldhuis geen zoetsappige muziek maken. Het gebruik van samples, alsmede de inzet van instrumenten uit de popmuziek, zoals de elektrische gitaar, helpen daarbij. Al deze elementen samen vormen de authenticiteit van Ter Veldhuis' muziek.

Prof. dr. Louis Grijp stelde dat het eigenlijk niet mogelijk is om de idealen van de authentieke muzikale uitvoeringspraktijk te verwezenlijken. Een ensemble kan op historische instrumenten spelen, vanuit kopieën van de originele handschriften van de componist, maar hiermee is echte authenticiteit nog niet bereikt. Zo is de concertsituatie radicaal anders dan in de tijd waarin de compositie is geschreven, bijvoorbeeld omdat het

publiek stil is, de musici geschoold zijn en de muziek vast ligt. Grijp probeert een nieuwe vorm van authenticiteit te ontwikkelen, door de muziek te combineren met nieuwe teksten. De muziek is oud, de tekst is nieuw, alsmede de uitvoering, en deze ingrediënten tezamen moeten leiden tot een nieuwe vorm van authentieke uitvoering van oude muziek.

Dr. Sander van Maas stelde de vraag wat echt luisteren is. Luisteren is belangrijk, maar kunnen wij authenticiteit herkennen door te luisteren? Wanneer we proberen authenticiteit te herkennen, dan zijn we bezig analytisch te luisteren, wat een kunstmatige vorm van luisteren is. Dit is niet het "echte" luisteren. Authentiek luisteren is luisteren dat niet het luisteren van de luisteraar is. Authentiek luisteren overkomt je, maar kan dus alleen maar achteraf herkend worden, en niet worden afgedwongen.

5. Nieuwsbrief

In het verslagjaar is de nieuwsbriefredactie niet gewijzigd. De nieuwsbriefredactie bestaat nu uit de heren drs. Marnix van Berchum en drs. Gerard van der Leeuw en de dames drs. Marlies van den Hoek, drs. Ilona de Bruijne en drs. Astrid de Jager. In maart, juli en oktober heeft de redactie een nieuwsbrief samengesteld die per e-mail aan alle KVNMLeden is verstuurd.

6. Website

Eén van de voorstellen van de destijds ingestelde Katharsis Commissie was om de mediaprofilering van de KVNML te verbeteren door middel van een vernieuwde website. Het waren mevrouw dr. I.A.M. van Elferen en de heer drs. M. van Berchum die dit voorstel in 2008 hebben opgepakt en verder uitgewerkt. De firma SPRANQ heeft in samenspraak met hen en diverse bestuursleden een nieuwe website ontworpen, die in december gepresenteerd werd. In 2008 zijn er 8873 bezoekers geweest.

7. Samenwerking met andere instellingen

De KVNML heeft in 2008 met verschillende organisaties in binnen- en buitenland samengewerkt. Samen met Donemus werden uitgaven tot stand gebracht en voorbereid uit de serie Treasures of Dutch Choral Music. Met zowel Donemus als de Willem Pijper Stichting werd een eerste band met orkestmuziek, alsmede de uitgave van de geschriften van Pijper voorbereid. Met betrekking tot de uitgaven in de New Josquin Edition onderhield de KVNML in het verslagjaar opnieuw contact met de American Musicological Society (AMS) en de International Musicological Society (IMS), terwijl ook de internationale samenwerking in het kader van het project Répertoire International de Littérature Musicale (RILM) werd voortgezet.

8. Publicaties van de KVNML

Na jaren van voorbereiding kon in 2008 een aantal uitgaven in productie worden genomen. Tevens verscheen een aflevering van TVNML (zie 9). In het verslagjaar verschenen de volgende publicaties:

Bart Kramer, *Het Beethovenhuis*, ed. Martin van Schaik (Focus 5)

Floris Don, *De Nachtwacht zal klinken in donkere tijden. De opera in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en de rol van Henk Badings*, ed. Martin van Schaik (Focus 6)

Josquin des Prez, Motets on texts from the Old Testament 4 (NJE 17), ed. Eric Jas

Josquin des Prez, Motets on texts from the Old Testament 4 Critical commentary (NJE CC 17), ed. Eris Jas

In productie

Ultimo 2008 was eveneens een substantiële hoeveelheid werken in productie genomen. Ook hier ging niet zelden een lange, soms moeizame voorbereiding aan vooraf. In productie waren de volgende publicaties:

Willem Pijper, Derde symfonie, Zes Adagios, Symfonische epigrammen, ed. Bastiaan Blomhert

Jan Willem Terwen, *Gamelan in 19th century Netherlands* (MM 20)

Thiemo Wind, *Jacob van Eyck en de anderen* (MM 21)

Désirée Staverman, *De Toneelmuziek van Alphons Diepenbrock. Concept, compositie, uitvoering* (MM 22)

Jan Pieterszoon Sweelinck, Opera Omnia editio altera 8: Compositionsregeln, ed. Ulf Grapenthin

In voorbereiding

In voorbereiding tenslotte waren:

Alphons Diepenbrock, Oeuvrecatalogus ed. Eduard Reeser†, Ton Braas, Odilia Vermeulen e.a.

Rudolf Rasch, *Muziek in de Republiek*

Muziek uit de Republiek, diverse delen, gen. ed. Rudolf Rasch

New Josquin Edition, diverse banden, gen. ed. Willem Elders

Het luitboek van Thysius edd. Jan Burgers, Louis Peter Grijp, Freek de Wolff (MR SP2)

Vredeman, Miscella musica, ed. Bernard Smilde

Maastrichts Liedboek, ed. Louis Grijp

9. Tijdschrift van de KVNMM

Van het Tijdschrift verscheen TVNMM LVIII-1. De inhoud van TVNMM LVIII-1 was:

Artikelen

Theodor Dumitrescu, 'The Paschal Kyrie c. 1500. The Compositional Traditio and a New Low Countries Fragment.'

Rob C. Wegman, 'The Other Josquin.'

Karl Kügle, 'Past Perfect. Richard Taruskin and Music Historiography in the Early Twenty-First Century.'

Boekbesprekingen

Peta van Langen, 'F. Diepenbrock: Eensgezinde tweedracht. Organisatie van Nederlandse musici in de tweede Gouden Eeuw, 1890-1920.'

Bart van Buitenen, 's Hemels overdaad. De orgels van de Nieuwe Kerk te Amsterdam. ed. Henk Verhoef.'

De redactie bestond in het verslagjaar uit: dr. J. Boogaart, prof. dr. A.A. Clement, prof.dr. P.M. Op de Coul en prof.dr. R. de Groot. De eindredactie was in handen van dr. E.F.T. Jas.

In 2008 kwamen alle nummers van het TVNMM die verschenen zijn in 2003 digitaal beschikbaar; deze zijn te raadplegen via JSTOR. JSTOR is een in de Verenigde Staten gevestigde non-profit-organisatie die zich onder meer ten doel stelt wetenschappelijke tijdschriften via het internet integraal toegankelijk te maken voor geïnteresseerden. Uitgeverijen van wetenschappelijke tijdschriften leveren daartoe hun gepubliceerde jaargangen aan JSTOR aan. De gedigitaliseerde nummers worden met beschrijvende gegevens op de JSTOR website geplaatst. Deze website is tegen vergoeding te raadplegen door gebruikers, met name bibliotheken en wetenschappers. De KVNMM deelt in de opbrengsten van JSTOR. Het TVNMM werd via JSTOR in het verslagjaar 14.240 keer geraadpleegd, wat een toename betekent van 16,5% ten opzichte van 2007.

RILM

Zoals vele jaren het geval, verzorgde dhr. dr. M. van Schaik in 2008 weer voor RILM de abstracts van de muziekwetenschappelijke bijdragen in Nederland, t.w. het Tijdschrift Vereniging Nederlandse Muziekgeschiedenis, het Tijdschrift voor Muziektheorie, het Tijdschrift voor Gregoriaans en dissertaties aan Nederlandse universiteiten. Bovendien wilde de RILM-redactie in New York een inhaalactie voeren voor het Tijdschrift voor Gregoriaans van jaargangen 2001 t/m 2006. Het ging om de plaatsing van titelbeschrijvingen en enkele abstracts van in totaal 68 artikelen. Het bestuur ging akkoord met deze extra werkzaamheden door Van Schaik.

Vanaf 1 januari 2009 zal het niet langer mogelijk zijn voor niet-gelieerd personeel van de Universiteit Utrecht gebruik te maken van het Internet Bibliographic Indexing System (IBIS). Om het catalogiseren voor RILM rechtstreeks te laten blijven verlopen heeft het bestuur op haar vergadering van 10 december besloten om voor de voortzetting van deze werkzaamheden een promovendus in te schakelen

10. Verkoop publicaties en presentaties

Verkoop

De boekverkoop was ca 10% lager dan begroot voornamelijk als gevolg van het achterblijven van het aantal nieuwe uitgaven. Wederom zeer goede verkoopresultaten werden geboekt met de New Josquin Editie.

Musikmesse Frankfurt

De KVNMM was met een stand aanwezig in de Nederlandse uitgeverssectie op de Musikmesse Frankfurt die is gehouden van 12 t/m 15 maart 2008. De Vereniging voor Muziekhandelaren en -Uitgevers in Nederland (VMN) coördineert de deelname van haar leden aan de Musikmesse in Frankfurt. Dit jaar zaten de stands van de verschillende Nederlandse uitgeverijen aaneengesloten in één gangpad op een prima locatie temidden van de andere muziekuitgevers. Donemus en KVNMM deelden wederom één stand, hetgeen een zeer uitgebreid Nederlands muziekaanbod opleverde. Door de open inrichting en de duidelijke Nederlandse signatuur van de stand fungeerde deze in zekere mate ook als een ontmoetingsplek voor geïnteresseerden in Nederlandse muziekcultuur. In de stand van de KVNMM was al het materiaal uit het fonds aanwezig inclusief actuele catalogi en flyers. Voor bestaande klanten was het prettig dat zij de KVNMM op een vertrouwde plek konden vinden. Voor nieuw-geïnteresseerden bood het fonds verrassende mogelijkheden. Zo bleken diverse klavierwerken aantrekkelijk voor accordeonisten.

New Josquin Edition in de schijnwerper

Met de verschijning van NJE 24 (motetten op teksten *de beata Maria virgine*) en het facsimile-deel NJE 2 is tweederde gedeelte van het grootschalige uitgaveproject gerealiseerd. Deze mijlpaal was aanleiding om een flyer samen te stellen van de uitgebrachte delen en de serie extra onder de aandacht te brengen. Een geschikt podium was het congres 'Early Music Editing – Principles, Techniques, and Future Directions' dat van 3 tot 5 juli 2008 plaats vond in Utrecht, in het kader van het CMME-project (computerized mensural music edition). De organisatie bood welwillend ruimte in het congresprogramma.

Prof.dr Willem Elders, voorzitter van de Editorial Board en bezorger van de pas verschenen delen, gaf een toelichting op de totstandkoming van de reconstructie van het motet *Obsecro te domina* (NJE 24.8.) dat uitsluitend is overgeleverd in een intavolatie voor twee luiten. Die tabulatuur is door Willem Mook tot een vijfstemmige partituur is uitgebracht. De instrumentale versie kwam middels een cd-opname tot klinken.

Vervolgens bracht een ad hoc vocaal ensemble onder leiding van Ton Braas de reconstructie van het motet ten gehore en overhandigde Willem Elders een presentexemplaar van beide verschenen delen aan congresleider Theodor Dumitrescu. De wereld van de gedrukte uitgave en die van de digitale editie ontmoetten elkaar op deze manier.

Aansluitend bood de KVNMM de congresdeelnemers een receptie aan.

11. Financiële situatie 2008

Algemene toelichting

Het eerste jaar zonder subsidie van het Ministerie van OC&W is – ondanks een verlies - bevredigend verlopen.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar

De activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde .

De inkoopkosten van de uitgegeven boeken worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht. Eén ander impliceert dat er geen voorraden te vinden zijn onder activa op de balans.

De courante voorraden, zoals die in het magazijn in Alkmaar zijn opgeslagen, zijn verzekerd voor een bedrag van ca € 300.000.

Per balansdatum aangegane verplichtingen worden als schulden onder passiva opgenomen. Het betreft voornamelijk reeds ter hand genomen uitgaven, die in 2009 gereed zullen komen.

Voor het eerst in jaren is de jaarrekening niet gecontroleerd door een accountant maar door een door de algemene ledenvergadering benoemde kascommissie.

Toelichting op het exploitatieresultaat

Het jaar werd met een verlies van € 9.590 afgesloten maar dit resultaat was aanzienlijk gunstiger dan begroot.

De boekverkoop was ca 10% lager dan begroot voornamelijk als gevolg van het achterblijven van het aantal nieuwe uitgaven. Wederom zeer goede verkoopresultaten werden geboekt met de New Josquin Editie.

De contributie inkomsten waren ruimschoots boven begroting mede door een inhaalslag van voorgaande jaren. Helaas moesten ca 30 leden worden uitgeschreven omdat zij ondanks herhaalde oproepen hun contributie al een aantal jaren niet hadden betaald.

Zeer verheugd was het bestuur met de bijdragen van het KF Heinfonds en het Fentener van Vlissingen fonds ten behoeve van een tweetal uitgaven in de NJE serie. Het bestuur zoekt steeds meer naar bijdragen van externe fondsen voor het in financieel opzicht mogelijk maken van uitgaven.

De beheerslasten, in algemene zin de bestuurs - en administratiekosten, waren ruimschoots onder de begroting voor 2008. Ook de activiteitenlasten waren lager dan verwacht door het niet realiseren van de in de begroting voorziene uitgaven in de series Muziekhistorische Monografiën en Treasures of Dutch Choral Music. Het Tijdschrift verscheen eenmaal; het tweede nummer verschijnt in het voorjaar van 2009.

Eind 2008 ging de geheel vernieuwde KVN website in de lucht. Verwacht wordt, dat naast extra mogelijkheden voor leden, ook de boekverkopen hierdoor zullen worden gestimuleerd.

Toelichting op de financiële positie

De financiële positie van de KVNMM is nog steeds goed te noemen.

Het eigen vermogen van € 134.264 is weliswaar afgenomen door het negatieve resultaat over 2008 maar is nog steeds solide te noemen. Het bestuur heeft het eigen vermogen aangemerkt als bestemmingsreserve voor toekomstige uitgaven maar zal zich meer en meer bewust dienen te zijn van de financiële haalbaarheid van uitgaven. Inmiddels is een voorcalculatie van kosten en verwachte verkoopopbrengsten voor iedere nieuwe uitgave verplicht.

Voor het jaar 2009 zijn reeds verplichtingen aangegaan voor een bedrag van € 127.713; dit bedrag is in de balans opgenomen onder kortlopende schulden.

Balans per 31 december 2008

ACTIVA	<u>31 december</u> <u>2008</u>	€	<u>31 december</u> <u>2007</u>	€
Vaste activa		0		0
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	30.495		33.703	
Overige vorderingen	<u>8.184</u>		<u>12.902</u>	
		38.679		46.605
Liquide middelen		231.322		261.725
		<u>270.001</u>		<u>308.330</u>
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserves		134.264		142.659
Bestemmingsfonds OC en W			0	1.195
		<u>134.264</u>		<u>143.854</u>
Kortlopende schulden				
Aangegane verplichtingen	127.713		153.583	
Overige schulden	<u>8.024</u>		<u>10.893</u>	
		135.737		164.476
		<u>270.001</u>		<u>308.330</u>

Functionele exploitatierekening

	Uitkomst 2008	Uitkomst 2007
	<u>€</u>	<u>€</u>
BATEN		
Opbrengsten		
directe opbrengsten	<u>125.183</u>	<u>173.651</u>
Bijdragen		
Subsidie Ministerie OC en W	0	67.966
Overige bijdragen	13.796	
Interest	<u>2.863</u>	<u>3.003</u>
Totaal bijdragen	<u>16.659</u>	<u>70.969</u>
Som der baten	<u>141.842</u>	<u>244.620</u>
LASTEN		
Beheerslasten:materiële lasten	25.297	65.274
Activiteitenlasten: materiële lasten	<u>126.135</u>	<u>181.121</u>
Som der lasten	<u>151.432</u>	<u>246.395</u>
	-9.590	-1.775
	<u>-9.590</u>	<u>-1.775</u>

Het resultaat wordt ten laste gebracht van de algemene reserve.

VERKLARING

De ondergetekenden,

In de algemene vergadering van de Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis gehouden op 10 december 2008 benoemd tot leden van de kascommissie, hebben op 30 maart 2009 ten huize van de administrateur van de Vereniging de heer M.C. Lahr de jaarstukken 2008 en de onderliggende bescheiden op juistheid gecontroleerd.

Op basis van een steekproefsgewijs onderzoek van de verschillende posten en waar gewenst de mondelinge toelichting van de administrateur en de penningmeester, menen wij de algemene ledenvergadering zonder enig voorbehoud te kunnen adviseren de jaarrekening 2008 goed te keuren en het bestuur en in het bijzonder de penningmeester te dechargeren.

Utrecht, 30 maart 2009

H.C.J. Wullink

drs. R.J. de Neeve